

kış 2002

İLKÖĞRETİM İKİNCİ KADEME ÖĞRETMENLERİNİN SINIF YÖNETİMİ ETKİNLİKLERİNE İLİŞKİN ÖĞRENCİ ALGILARI

Yrd.Doç. Dr. Semra GÜVEN
Yrd.Doç. Dr. Mustafa AKDAĞ

İnönü Üniversitesi, Eğitim Fakültesi

Bu araştırmanın amacı ilköğretim okullarının ikinci kademesinde (7. ve 8. sınıflarında) öğrenim gören öğrencilerin, öğretmenlerinin sınıf yönetimi etkinliklerine ilişkin algılarını belirlemektir. Araştırma, Malatya il merkezinden seçilen dört ilköğretim okulunda 293 öğrenci (139 kız, 154 erkek) üzerinde yürütülmüştür. Araştırma verilerinin toplanmasında araştırmacılar tarafından hazırlanıp geliştirilen bir anket kullanılmıştır. Toplanan verilerin değerlendirilmesinde, her sorunun seçeneklerine verilen cevapların frekans ve yüzdeleri hesaplanmış, cinsiyet ve sınıf düzeyi değişkenlerine göre karşılaştırmalar yapılırken de ki-kare (χ^2) tekniğinden yararlanılmıştır. Araştırmadan elde edilen sonuçlara göre; öğretmenlerin genellikle ders yılı başında kendi derslerine ilişkin uyulması gereken kuralları açıkladıkları, sınıfta düzeni bozan öğrenciye karşı çok sert davrandıkları ve okul yönetimine bildirdikleri, bir öğrencinin işlediği suçtan dolayı tüm sınıfı cezalandırdıkları, öğrencilerin konuya ilgisini artırmak için onları güdülemeye çalıştıkları ve dersi dinlemeyen öğrencilere düşük not verme eğiliminde oldukları ortaya çıkmıştır.

Öğretmen ve öğrencilerin bir arada bulunduğu sınıf ortamında oluşturulacak olumlu sınıf atmosferi, eğitim amaçlarına ulaşmayı kolaylaştıran faktörlerin en önemlisidir. İlişkilerin bozulduğu sınıf ortamları, hem öğretmen hem de öğrenci için çekilmez olur. Böyle bir ortamda öğretimi olumsuz yönde etkileyen davranışların ortaya çıkması kaçınılmazdır. Oysa planlı, programlı ve düzenli etkinlikler dizisi olan öğretim, uygun bir sınıf yönetiminin sağlandığı ve sınıf düzenini bozucu davranışların olmadığı ya da en aza indirildiği ortamlarda gerçekleştirilebilir. Sınıf yönetimi ve disiplini

kavramı etkili eğitim ortamlarının oluşturulmasında sıkça kullanılan ve zaman zaman da birbirine karıştırılan kavramlar arasındadır. Günümüz eğitim anlayışında sınıf yönetimi kavramına daha geniş bir açıdan bakmak gerekmektedir. Sınıf yönetimi; sınıf liderliği, öğrenime ilişkin sınıf atmosferi ve disiplin öğelerinden oluşmaktadır (Tertemiz, 2000: 50). Sınıf yönetimi, içinde öğrenmenin gerçekleştiği bir çevrenin oluşturulabilmesi için gerekli olanak ve süreçlerin, öğrenme düzeninin, ortamının, kuralların sağlanması ve sürdürülmesi, öğretmen ve öğrencilerin çalışma engellerinin en aza indirilmesi, öğretim zamanının uygun kullanılması, etkinliklere öğrencilerin katılımının sağlanmasıdır (Gürkan ve Gökçe, 1999:165). Sınıfta disiplin sorunlarının dersin akıcılığını bozmadan ve öğrenciyi rencide etmeden çözülmesi ile ilgili davranışlar da sınıf yönetimi içinde yer almaktadır (Açıkgöz, 1996:111). Disiplin olayında bir yanda konulmuş, uyulması gereken kurallar ve hükümler vardır, diğer yanda da bunların yerine getirilmesi olayı ve bu yerine getirmeyi kontrol etme vardır (Hesapçioğlu, 1994:328). Sınıf ortamında bu kontrolü sağlayacak olan kişi öğretmendir. Öğretmen, hangi davranışın nerede ve nasıl yapıldığında uygun, nerede ve nasıl yapıldığında uygun olmadığı konusunda öğrencileri bilgilendirmeli, bu konuda onlara işaretler, ipuçları vermelidir (Başar, 1999:97). Fakat öğretmen sınıf içi etkinliklerinin çoğunu bu konuya ayırmamalıdır. Öğretmenin temel görevi öğretim işini gerçekleştirmektir. Eğer öğretmenler, öğretmeye ayırdıklarından fazla zamanı öğrencilerini kontrol etmeye ayırıyorsa bu durum sınıfın disiplin sisteminin başarısızlığıdır (Aytekin 2000:77).

Öğrencilerin sınıf içinde gösterdikleri olumsuz davranışlar ve öğretmenlerin bu davranışlarla baş etme yöntemlerini belirlemeye yönelik bazı araştırmalar bulunmaktadır. Tulley ve Chiu'nun (1995) Indiana Üniversitesine devam eden 135 öğretmen adayı üzerinde yaptıkları bir araştırmada öğrencilerin en sık karşılaşılan disiplin problemi olarak belirttikleri yıkıcılık, meydan okuma ve dikkatsizliktir. Bu disiplin problemleri ile baş etmede kullanılacak en etkili stratejiler olarak ta olumlu destek, açıklama ve öğretim stratejisinde değişiklik yapmayı önermişlerdir. Ayrıca adı geçen araştırmanın bulgularına göre ilkökul ve ortaokul öğretmen adaylarının disiplin problemlerini tanımlamada ve yönetmede benzer görüşe sahip oldukları; en etkili stratejinin "insancıl" davranış, daha az etkili stratejinin de "otoriter" davranış olduğu sonucuna varılmıştır.

Tulley ve Chiu'nun (1998) 134 altıncı sınıf öğrencisi ile yaptıkları bir diğer çalışmada da, öğrenciler tarafından belirtilen bütün disiplin sorunlarının yıkıcılık, meydan okuma, saldırganlık, işleri yarım bırakma ve diğer olumsuz

davranışlar kategorilerinde ele alınabileceği ortaya konmuştur. Araştırmanın sonucuna göre öğretmenler de öğrencilerin davranışlarına tepki olarak altı çeşit temel disiplin stratejisi kullanmaktadırlar. Bunlar; kuralları ve hükümleri tekrarlı bir biçimde yazdırma cezası, yer değiştirme cezası, açıklama, sunu cezası, tehdit ve uyarılar ve davranışa karşı tepki göstermeme ya da ilgisiz kalma gibi tepkilerdir. Bunlardan en sık kullanılan yöntemin kuralları ve hükümleri tekrarlı bir biçimde yazdırma cezasının olduğu bulunmuştur.

Bu araştırmada ilköğretim ikinci kademedeki öğrenim gören öğrencilerin, öğretmenlerinin sınıf yönetimi etkinliklerine ilişkin algılarının cinsiyet ve sınıf düzeyi değişkenlerine göre anlamlı bir fark gösterip göstermediğini belirlemek ve bu konuda özellikle ilköğretimde görev yapan öğretmenlere yönelik bazı öneriler sunmak amaçlanmıştır.

YÖNTEM

Araştırma Malatya il merkezinden seçilen dört ilköğretim okulunun (Fırat, Gazi, Hasan Varol ve Kazım Karabekir ilköğretim okulları) 7. ve 8. sınıflarında öğrenim gören 293 öğrenci (139 kız, 154 erkek) üzerinde yürütülmüştür.

Araştırmada veri toplama aracı olarak, araştırmacılar tarafından hazırlanıp geliştirilen bir anket kullanılmıştır. Anketin geliştirilmesi için yapılan ön çalışmada ilköğretim 7. ve 8. sınıf öğrencilerinden birer şubeye, öğretmenlerinin sınıf yönetimi etkinlikleri konusundaki görüşlerini yazmalarına yönelik bir açık-uçlu anket uygulanmıştır. Toplanan ön bilgiler ve bu konudaki ilgili literatürün gözden geçirilmesi ile anketin bir deneme formu oluşturulmuştur. Bu form, kapsam geçerliliğinin sağlanması ve ifade yönünden anlaşılır olması amacı ile uzman görüşüne sunulmuştur. Daha sonra ilköğretim 7. sınıfa devam eden 32 kişilik bir öğrenci grubu üzerinde deneme uygulaması yapılmıştır. Bu uygulamalar sonucunda da gerekli düzeltmeler yapılmış ve anket araştırmada kullanılmaya hazır hale getirilmiştir.

Toplanan verilerin değerlendirilmesinde her sorunun seçeneklerine verilen cevapların frekans ve yüzdeleri hesaplanmış, cinsiyet ve sınıf düzeyi değişkenlerine göre karşılaştırmalar yapılırken de ki-kare (χ^2) tekniğinden yararlanılmıştır.

BULGULAR VE YORUM

Araştırma ile ilgili elde edilen bulgular araştırma problemi ile ilgili soruların sırasına uygun olarak aşağıda verilmiştir.

1. Derslerle İlgili Kuralların Açıklanma Durumu

Öğretmenlerin dersleri ile ilgili kuralları öğrencilere açıklama durumuna ilişkin olarak, öğrencilerin cevaplarının dağılımı ve χ^2 değerleri Tablo 1'de verilmiştir.

Tablo 1. Öğretmenlerin dersleri ile ilgili kuralları açıklamalarına ilişkin cevapların cinsiyet ve sınıf düzeyine göre dağılımı

Bağımsız Değişkenler	Genellikle açıklıyorlar		Bazı öğretmenlerimiz dönem içinde yeri geldikçe açıklıyorlar		Açıklamıyorlar		χ^2	
	f	%	f	%	F	%		
Cinsiyet	Kız	89	64.0	34	24.5	16	11.5	1.99
	Erkek	90	58.4	49	31.8	15	9.7	
Sınıf	7. sınıf	94	63.5	37	25.0	17	11.5	1.69
	8. sınıf	85	58.6	46	31.7	14	9.7	

Tablo 1'de görüldüğü gibi, öğrencilerin %61.1'i öğretmenlerinin ders yılı başında kendi derslerine ilişkin olarak uyulması gereken kuralları genellikle açıkladıklarını, %28.3'ü de bazı öğretmenlerinin dönem içinde yeri geldikçe açıkladıklarını belirtmişlerdir. Öğrencilerin %10.5'inin, öğretmenlerinin bu konuda bir açıklama yapmadıklarını belirtmeleri, yüzdesi düşük olmasına rağmen üzerinde durulması gereken bir konudur. Öğrencilerin bu konudaki soruya verdikleri cevaplarda cinsiyete ve sınıf düzeyine göre anlamlı bir fark olmadığı görülmektedir ($p > .05$). Bu bulgu, öğrencilerin bu konuda cinsiyet ve sınıf değişkeninden bağımsız olarak benzer görüşe sahip olduklarını göstermektedir.

2. Öğretmen-Öğrenci İletişimi

Öğretmenlerin öğrencilerle iletişimleri konusundaki öğrenci cevaplarının dağılımı ve χ^2 değerleri Tablo 2'de verilmiştir. Tablo 2'deki bulgulardan öğrencilerin genel olarak %52.2'sinin öğretmenleri ile yeterli iletişim kurabildikleri anlaşılmaktadır. Diğer yandan öğrencilerin %27'si öğretmenlerinin kızlar korkusu ile iletişim kuramadıklarını ve %20.8'i de öğretmenlerin iletişim için uygun ortam hazırlamadıklarını belirtmektedirler.

Buradan öğretmenlerin öğrenciler ile iletişim kurma konusunda bazı eksikliklerinin olduğu anlaşılmaktadır. Bu konudaki cevaplarca cinsiyet ve sınıf düzeyine göre istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık olmaması ($p>.05$) öğrencilerin bu konuda benzer görüşe sahip olduklarının bir göstergesidir.

Tablo 2. Öğretmen-öğrenci iletişimine ilişkin cevapların cinsiyet ve sınıf düzeyine göre dağılımı

Bağımsız Değişkenler		Genelde bütün öğretmenlerimizle iletişim kurabiliyoruz		Öğretmenlerimiz kızlar korkusu ile iletişim kuramıyoruz		Öğretmenlerimiz iletişim için uygun ortam hazırlamıyorlar		χ^2
		f	%	F	%	f	%	
Cinsiyet	Kız	70	50.4	39	28.1	30	20.9	0.37
	Erkek	83	53.9	40	26.0	31	20.1	
Sınıf	7. sınıf	79	53.4	43	29.1	26	17.6	2.08
	8. sınıf	74	51.0	36	24.8	35	24.1	

3. Ders Araç Gereçlerini Kullanma

Bu konudaki soruya verilen cevapların dağılımı ve χ^2 değerleri Tablo 3'te verilmiştir.

Tablo 3. Öğretmenlerin ders araç-gereçlerini kullanmalarına ilişkin cevapların cinsiyet ve sınıf düzeyine göre dağılımı

Bağımsız Değişkenler		Genelde kullanıyorlar		Bazı öğretmenlerimiz kullanır		Dersin özelliğine bağlı olarak bazen kullanır bazen kullanmazlar		Bazı öğretmenlerimiz kullanmazlar		χ^2
		f	%	f	%	f	%	f	%	
Cinsiyet	Kız	46	33.1	17	12.2	54	38.8	22	15.8	7.15
	Erkek	53	34.4	33	21.4	41	26.6	27	17.5	
Sınıf	7. sınıf	57	38.5	21	14.2	42	28.4	28	18.9	5.80
	8. sınıf	42	29.0	29	20.0	53	36.6	21	14.5	

Tablo 3'teki bulgulara göre öğrencilerin %33.8'i öğretmenlerinin dersi işlerken dersin amacına göre ders araç-gereçlerini genelde kullandıklarını, %32.4'ü de öğretmenlerinin dersin özelliğine bağlı olarak ders araç-gereci kullandıklarını belirtmektedirler. Diğer yandan da öğrencilerin %16.7'si öğretmenlerinin ders araç-gereçlerini kullanmadıklarını ifade etmektedirler. Öğrencilerin bu konudaki soruya verdikleri cevaplarda cinsiyete ve sınıf düzeyine göre önemli bir fark olmadığı görülmektedir ($p>.05$).

4. Sınıf Düzenini Bozucu Davranışlara Karşı Tutum

Öğretmenlerin sınıf düzenini bozucu davranışlar gösteren öğrencilere karşı tutumları ile ilgili öğrenci cevaplarının dağılımı ve χ^2 değerleri Tablo 4'te verilmiştir.

Tablo 4. Sınıf düzenini bozucu davranışlara karşı gösterilen öğretmen tutumuna ilişkin cevapların cinsiyet ve sınıf düzeyine göre dağılımı

Bağımsız Değişkenler		Çok sert davranıyorlar		Hoşgörülü davranıyorlar		İlgisiz kalıyorlar		Sınıf düzenini bozan öğrencileri okul yönetimine bildiriyorlar		χ^2
		f	%	f	%	f	%	f	%	
Cinsiyet	Kız	42	30.2	32	23.0	17	12.2	48	34.5	3.67
	Erkek	56	36.4	32	20.8	10	6.5	56	36.4	
Sınıf	7. sınıf	41	27.7	34	23.0	13	8.8	60	40.5	5.33
	8. sınıf	57	39.3	30	20.7	14	9.7	44	30.3	

Tablo 4'teki bulgulara göre öğrencilerin %35.5'i öğretmenlerinin sınıf düzenini bozan öğrencileri okul yönetimine bildirdiklerini, %33.4'ünün de sınıf düzenini bozan öğrenciye karşı çok sert davrandıklarını ifade etmektedirler. Bu konuda öğrenciye karşı sert davranan ya da öğrenciyi okul yönetimine bildiren öğretmenlerin yüzdesinin, öğrenciye karşı hoşgörülü davrananlarınkinden (%21.8) yüksek olması, üzerinde düşünülmesi gereken bir konudur. Bu konudaki cevaplarda cinsiyet ve sınıf düzeyine göre istatistiksel olarak anlamlı bir fark görülmemekle birlikte ($p>.05$) 8. sınıf öğrencileri, öğretmenlerinin kendilerine daha sert davrandıklarını belirtmektedirler.

5. Öğrencilerin Duygu ve Düşüncelerini İfade Etmelerine Uygun Ortam Sağlama

Bu konudaki soruya verilen cevapların dağılımı ve χ^2 değerleri Tablo 5'de verilmiştir.

Tablo 5. Öğrencilerin duygu ve düşüncelerini ifade etmelerine uygun ortam sağlamaya ilişkin cevapların cinsiyet ve sınıf düzeyine göre dağılımı

Bağımsız Değişkenler		Evet		Hayır		Kısmen		χ^2
		f	%	f	%	f	%	
Cinsiyet	Kız	58	41.7	39	28.1	42	30.2	2.95
	Erkek	77	50.0	43	27.9	34	22.1	
Sınıf	7. sınıf	82	55.4	31	20.9	35	23.6	11.55*
	8. sınıf	53	36.6	51	35.2	41	28.3	

* $p<.05$

Tablo 5'de görüldüğü gibi öğrencilerin %46.1'i öğretmenlerinin öğrencilerin duygu ve düşüncelerini ifade edebilecek uygun ortamı sağladıklarını belirtmektedir. Bu konudaki soruya verilen cevaplarda cinsiyete göre anlamlı bir fark bulunmazken sınıf düzeyine göre fark anlamlı bulunmuştur. 7. sınıf öğrencileri, 8. sınıf öğrencilerine göre öğretmenlerinin kendilerine daha uygun ortam sağladığı görüşündedirler.

6. Sınıfta İşlenen Suça Karşı Öğretmen Tutumu

Öğretmenlerin, sınıfta bir öğrencinin işlediği bir suçtan dolayı tüm sınıf cezalandırma durumuna ilişkin öğrenci cevaplarının dağılımı ve χ^2 değerleri Tablo 6'da verilmiştir.

Tablo 6. Sınıfta işlenen suça karşı öğretmen tutumuna ilişkin cevapların cinsiyet ve sınıf düzeyine göre dağılımı

Bağımsız Değişkenler		Evet		Hayır		Bazen		χ^2
		f	%	f	%	f	%	
Cinsiyet	Kız	42	30.2	40	28.8	57	41.0	0.10
	Erkek	49	31.8	44	28.6	61	39.6	
Sınıf	7. sınıf	32	21.6	48	32.4	68	45.9	12.44*
	8. sınıf	59	40.7	36	24.8	50	34.5	

*p< .05

Tablo 6'da görüldüğü gibi öğrencilerin %31.1'i, öğretmenlerinin bir başkasının işlediği suçtan dolayı tüm sınıfı cezalandırdıklarını, %40.3'ü de bazen cezalandırdıklarını belirtmektedir. Bu bulgudan, bir öğrencinin işlediği bir suçtan dolayı öğretmenlerin genellikle tüm sınıfı cezalandırma eğilimi içinde oldukları anlaşılmaktadır. Bu konudaki soruya verilen cevaplarda cinsiyete göre anlamlı bir fark bulunmazken, sınıf düzeyine göre fark anlamlı bulunmuştur. 8. sınıf öğrencileri, 7. Sınıf öğrencilerine göre öğretmenlerinin tüm sınıfı cezalandırma durumunun daha fazla olduğu görüşündedirler.

7. Öğrencilerin Derse Karşı İlgisini Çekme

Bu konudaki soruya verilen cevapların dağılımı ve χ^2 değerleri Tablo 7'de verilmiştir. Tablo 7'deki bulgulardan öğrencilerin genel olarak %51.5'i öğretmenlerinin öğrencilerin derse karşı ilgilerini çekme konusunda genellikle cesaretlendirici sözler kullandıklarını belirtmektedirler. Diğer yandan öğrencilerin %27.6'sı öğretmenlerinin başlarından geçen ilginç olayları anlatarak ve %11.3'ü de öğretmenlerinin fazla not vererek öğrencilerin derse karşı ilgilerini çektiklerini belirtmektedirler. Bu konudaki cevaplarda cinsiyet

ve sınıf düzeyine göre istatistiksel olarak anlamlı bir fark bulunmamıştır ($p>.05$). Bu bulgu, cinsiyet ve sınıf düzeyi değişkeninden bağımsız olarak öğrencilerin bu konuda genel olarak benzer görüşe sahip olduklarını göstermektedir.

Tablo 7. Öğrencilerin derse karşı ilgisini çekme davranışına ilişkin cevapların cinsiyet ve sınıf düzeyine göre dağılımı

Bağımsız Değişkenler		Ödül vererek		Fazla not vererek		Başlarından geçen ilginç olayları anlatarak		Çeşitli araç gereçler getirerek		Cesaret verici sözler söyleyerek		χ^2
		f	%	f	%	f	%	f	%	f	%	
Cinsiyet	Kız	4	2.9	12	8.6	38	27.3	9	6.5	76	54.7	2.17
	Erkek	5	3.2	21	13.6	43	27.9	10	6.5	75	48.7	
Sınıf	7. sınıf	3	2.0	16	10.8	33	22.3	9	6.1	87	58.8	7.33
	8. sınıf	6	4.1	17	11.7	48	33.1	10	6.9	64	44.1	

8. Öğretmenlerin Dersi Dinlemeyen Öğrencilere Karşı Tutumu

Öğretmenlerin dersi dinlemeyen öğrencilere karşı tutumuna ilişkin öğrenci cevaplarının dağılımı ve χ^2 değerleri Tablo 8'de verilmiştir.

Tablo 8. Öğretmenlerin dersi dinlemeyen öğrencilere karşı tutumuna ilişkin cevapların cinsiyet ve sınıf düzeyine göre dağılımı

Bağımsız Değişkenler		Onları uyarırlar		Sınıf içinde azarlarlar		Onlara kızar, sınıfın dışına çıkarırlar		Onları döverler		Notlarını düşürürler		χ^2
		f	%	f	%	f	%	f	%	f	%	
Cinsiyet	Kız	42	30.2	15	10.8	27	19.4	5	3.6	50	36.0	1.89
	Erkek	48	31.2	14	9.1	35	22.7	9	5.8	48	31.2	
Sınıf	7. sınıf	42	28.4	13	8.8	35	23.6	7	4.7	51	34.5	1.88
	8. sınıf	48	33.1	16	11.0	27	18.6	7	4.8	47	32.4	

Tablo 8'den öğretmenlerin dersi dinlemeyen öğrencilere karşı not düşürme eğiliminde oldukları (%33.4) ve onları uyardıkları (%30.7) anlaşılmaktadır. Bu konudaki cevaplarda cinsiyet ve sınıf değişkenine göre anlamlı bir fark bulunmamıştır ($p>.05$).

9. Öğretmenlerin Öğrencilere Davranış Şekli

Bu konudaki soruya verilen cevapların dağılımı ve χ^2 değerleri Tablo 9'da verilmiştir.

Tablo 9. Öğretmenlerin öğrencilere karşı davranış şekline ilişkin cevapların cinsiyet ve sınıf düzeyine göre dağılımı

Bağımsız Değişkenler		Genelde eşit davranıyorlar		Bazı öğretmenlerimiz öğrenciler arasında ayırım yapıyor		χ^2
		f	%	F	%	
Cinsiyet	Kız	49	35.3	90	64.7	3.95*
	Erkek	73	47.4	81	52.6	
Sınıf	7. sınıf	61	41.2	87	58.8	0.00
	8. sınıf	61	42.1	84	57.9	

*p< .05

Tablo 9'daki verilere göre genel olarak öğrencilerin %58.4'ünün öğretmenlerinin öğrenciler arasında ayırım yaptığı görüşünde oldukları görülmektedir. Bu konudaki cevaplarda sınıf düzeyine göre anlamlı bir fark görülmezken, kız öğrenciler erkek öğrencilere göre öğretmenlerini daha çok ayırım yapıyor olarak algılamaktadırlar.

10. Öğretmenlerin Öğrencileri Tanıma Düzeyi

Bu konudaki soruya verilen cevapların dağılımı ve χ^2 değerleri Tablo 10'da verilmiştir.

Tablo 10. Öğretmenlerin öğrencileri tanıma düzeyine ilişkin cevapların cinsiyet ve sınıf düzeyine göre dağılımı

Bağımsız Değişkenler		Tanırlar		Az Tanırlar		Hiç Tanımazlar		χ^2
		f	%	f	%	f	%	
Cinsiyet	Kız	54	38.8	64	46.0	21	15.1	0.25
	Erkek	58	37.7	75	48.7	21	13.6	
Sınıf	7. sınıf	68	45.9	65	43.9	15	10.1	9.12*
	8. sınıf	44	30.3	74	51.0	27	18.6	

*p< .05

Tablo 10'daki bulgulara göre, genel olarak öğrencilerin %47.4'ü öğretmenlerinin kendilerini az tanıdıkları, %38.2'si çok iyi tanıdıkları ve %14.3'ü de hiç tanımadıkları görüşündedirler. Bu konudaki cevaplarda cinsiyete göre anlamlı bir fark bulunmazken, 7. sınıf öğrencilerinin 8. sınıf öğrencilerine göre öğretmenleri tarafından daha çok tanındığı anlaşılmaktadır.

11. Öğretmenlerin Kuralları Uygulamadaki Tutarlılığı

Bu konudaki soruya verilen cevapların dağılımı ve χ^2 değerleri Tablo 11'de verilmiştir.

Tablo 11. Öğretmenlerin kuralları uygulamadaki tutarlılığına ilişkin cevapların cinsiyet ve sınıf düzeyine göre dağılımı

Bağımsız Değişkenler	Tutarlılar		Kısmen tutarlılar		Hiç tutarlı değiller		χ^2	
	f	%	f	%	f	%		
Cinsiyet	Kız	68	48.9	41	29.5	30	21.6	2.62
	Erkek	64	41.6	59	38.3	31	20.1	
Sınıf	7. sınıf	79	53.4	42	28.4	27	18.2	8.45*
	8. sınıf	53	36.6	58	40.0	34	23.4	

*p< .05

Tablo 11'deki bulgulara göre, öğrencilerin %45.1'i öğretmenlerini kuralları uygulamada tutarlı olarak algıladıkları, %34.1'i de kısmen tutarlı olarak algılamaktadırlar. Öğrencilerin %20.8'inin kuralları uygulama konusunda öğretmenlerini hiç tutarlı görmemeleri dikkate alınması gereken bir bulgudur. Sınıf düzeninin sağlanmasında belki de en önemli konu öğretmenin kuralları uygulamada tutarlı ve tarafsız olmasıdır. Bu konudaki soruya verilen cevaplarda cinsiyete göre anlamlı bir fark bulunmazken, sınıf düzeyine göre fark anlamlı bulunmuştur (p< .05).

SONUÇ ve ÖNERİLER

İlköğretim ikinci kademe öğretmenlerinin sınıf yönetimi etkinliklerine ilişkin öğrenci algılarının belirlenmesinin amaçlandığı bu araştırmada, öğretmenlerin genellikle ders yılı başında kendi derslerine ilişkin uyulması gereken kuralları açıkladıkları, öğrenciler ile iletişimde bazı eksiklikler gösterdikleri, dersin özelliğine bağlı olarak araç-gereç kullandıkları, sınıf düzenini bozan öğrenciye karşı çok sert davrandıkları ve bu öğrencileri okul yönetimine bildirdikleri, bir öğrencinin işlediği bir suçtan dolayı tüm sınıfı cezalandırma eğilimi içinde oldukları, öğrencilerin derse karşı ilgilerini çekmek için güdüleyici ifadelerle yer verdikleri, dersi dinlemeyen öğrencilere düşük not verme eğiliminde oldukları, öğrencileri tanımadıkları bazı eksikliklerinin olduğu ve bunun yanında bazı öğretmenlerin kuralları uygulamada tutarsız davrandıkları ortaya çıkmıştır.

Araştırmada elde edilen bulgulara dayalı olarak şu öneriler sunulabilir:

- Öğretmenler, öğrenci ile iletişime önem vererek onları anlama ve tanıma konusunda daha çok çaba gösterebilirler.
- Sınıf düzenini bozan öğrencilere karşı kırıncı davranıp hemen bunları okul yönetimine bildirmek yerine, bu durumdaki öğrencilerle konuşarak davranışlarının nedenlerini öğrenmeye çalışma daha uygun bir yaklaşım olabilir.
- Bir öğrencinin işlediği bir suçtan dolayı tüm sınıfı cezalandırmak yerine suç işleyen öğrenci üzerinde durulabilir.
- Öğretmenler, öğrencilerin sınıf içinde duygu ve düşüncelerini ifade etmelerine fırsat vermelidirler.
- Dersi dinlemeyen öğrencilere kızgın davranmak ve not düşürme yoluna gitmek yerine bu davranışların nedenleri üzerinde durmak ve öğrencilerin derse ilgisini artırmak için gerekli önlemler alınabilir.
- Sınıf düzeninin sağlanması için öğretmenler, kuralları uygulamada tutarlı ve tarafsız davranmalıdırlar.

KAYNAKÇA

- Açıkgöz, Kamile Ün (1996). **Etkili Öğrenme ve Öğretme**, İzmir: Kanyılmaz Matbaası.
- Aytekin, Halil (2000). "Sınıf Yönetimi ve Disiplinle İlgili Kurallar Geliştirme ve Uygulama", Sınıf Yönetimi (Editör: Leyla Küçükahmet) Ankara: Nobel Yayın Dağıtım Ltd.Şti.
- Başar, Hüseyin (1999). **Sınıf Yönetimi**, 4. Basım, Ankara: Pegem Özel Eğitim ve Hizmetleri Ltd.Şti. Yayını.
- Gürkan, Tanju ve Erten Gökçe (1999). **Türkiye'de ve Çeşitli Ülkelerde İlköğretim**, Ankara: Siyasal Kitapevi.
- Hesapçıoğlu, Muhsin (1994). **Öğretim İlke ve Yöntemleri**, 3. Baskı , İstanbul: Beta Basım Yayım Dağıtım A.Ş.
- Tertemiz, Neşe (2000). "Sınıf Yönetimi ve Disiplin". **Sınıf Yönetimi**, (Editör: Leyla Küçükahmet), Ankara: Nobel Yayın Dağıtım Ltd.Şti.

Tulley, Michael ve Lian Hwang Chiu (1995). "Student-Teachers and Classroom Discipline", **Journal of Educational Research**, 88(3): 164-171.

_____ (1998). "Children's Perceptions of the Effectiveness of Classroom Discipline Techniques" **Journal of Instructional Psychology**, 25(3): 189-198.